

مقایسه لهجه صنعاء با عربی فصیح

دکتر شاهرخ محمدبیگی^۱

دانشیار بخش زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه شیراز،
شیراز، ایران

دکتر مهدی محمدبیگی^۲

دکترای زبان‌شناسی مقابله‌ای، دانشگاه ملی تاجیکستان

(تاریخ دریافت: ۱۶ اردیبهشت ۱۳۹۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۳ تیر ۱۳۹۵)

هدف از نگارش این مقاله، شناسایی برخی از خصوصیات آوایی لهجه صنعاء و مقایسه آن با زبان عربی معیار است. لهجه صنعاء یا لهجه صنعانیه در واقع لهجه مردمان صنعاء پایتخت یمن است. این لهجه به واسطه غلبه معمول لهجه پایتخت بر دیگر لهجه‌های یمن شاید به‌عنوان لهجه یمنی نیز شناخته شود. داده‌ها از طریق مصاحبه حضوری غیررسمی با دانشجویان یمنی به‌صورت فردی یا جمعی و مکالمه با افراد بومی در شهر صنعاء به‌عنوان سخنگوهای آن لهجه و همچنین مشاهده و شنیدن سخن آن‌ها و تجزیه و تحلیل کلامشان و با تکیه بر دیگر روش‌های تحقیقات میدانی گردآوری شده است. و در این مقاله تمرکز نویسندگان معطوف به بیان تغییرات آوایی در ضمایر و دستگاه‌های فعلی این لهجه است.

واژگان کلیدی: زبان عربی، لهجه صنعاء، صنعانیه، صرف، نحو.

¹ sh_beygi@yahoo.com

² mahdimb@yahoo.com

مقدمه

این تحقیق به توصیف و تحلیل خصوصیات آوایی لهجهٔ صنعاء یا صنعانیه و مقایسهٔ آن با عربی فصیح در حوزهٔ ضمایر فعلی و زمان‌های مختلف فعلی می‌پردازد. در واقع، زبان اهالی صنعاء عربی است ولی با خصوصیات آوایی خودش و حتی بعضاً با قواعد دستوری متفاوت؛ از این‌رو، داده‌ها با زبان عربی فصیح مقایسه شده است. شهر صنعاء پایتخت جمهوری یمن کشوری در جنوب غربی آسیا منطقهٔ خاورمیانه، واقع در جنوب شبه‌جزیره عربستان است. جمعیت یمن در حال حاضر بیش از ۲۷ میلیون نفر برآورد می‌شود^۱ و عربی زبان رسمی آن است. کشور یمن به بیست استان تقسیم می‌شود که استان صنعاء به مرکزیت شهر صنعاء از شمال به کوه مرتفع تُقْم، و از جنوب به کوه غیبان، از مغرب به راه صنعاء، صعده و از مشرق به راه صنعاء- عدن در ساحل خلیج عدن محدود می‌گردد. جمعیت حال حاضر شهر صنعاء بیش از دومیلیون نفر برآورد می‌شود. کشور یمن اگرچه جمهوری است ولی هنوز طایفه‌ها از لحاظ سیاسی در آن دارای قدرت بسیار و اکثر این طوایف دارای لهجهٔ مخصوص به خود هستند. لهجهٔ صنعاء در واقع برگرفته از نام آن منطقه است. در سنگ‌نبشته‌ها و نقوش تاریخی، صنعاء به چند نام مختلف شناخته شده است. در برخی از نقوش بنام «صنعاء» نوشته شده است. در جای دیگر بنام «قرناو» و «صنعن» نیز یافت شده است. در شبام سُخیم قطعه‌سنگ‌هایی بدست آمده است که بر روی آن‌ها نام «صنعن» حک شده است. مورخان می‌گویند «صنعن» نام یکی از معبد‌های متعددی است که در آن دوران در شبام بوده است، به‌اضافه، نام «ذهبان» یا صنعاء، همچنین نام «رئام» در ارحب و حاز و الحقه و ناعط و ظفار، و مانند آن عثتر و المقه نیز آمده است. و این دلیلی می‌تواند باشد که صنعاء به نام «صنعن» نیز نامیده می‌شده است. امروزه در یمن کسانی هستند که صنعاء را با نام «صنعن» نیز تلفظ می‌کنند. در بعضی از مخطوطات آمده است که «صنعن» به زبان مردم سبا و قوم تُبَع بمعنی «الصانع» یعنی (سازنده) است. در جای دیگر نیز نوشته شده که سبئیون نام‌های مختلفی مانند «الصانع» و «المقه» و «دسموی» برای یمن نیز گذاشته بوده‌اند.

ارتباطات گستردهٔ صوتی و تصویری عصر ما اگرچه به‌همراه خود مزایای بسیار زیادی دارد، لیکن شاید بتوان گفت یکی از معایب آن از بین رفتن زبان‌ها، گویش‌ها و لهجه‌های مختلف است. هرچند لهجهٔ مورد مطالعه با توجه به مرکزیت آن منطقه، خود به‌عنوان زبان معیار یمن و لهجهٔ غالب بر دیگر لهجه‌های عربی یمن است و مسلماً آن‌ها را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. با این حال امید است که تحقیقات انجام پذیرفته برای پژوهشگران زبان‌شناسی و همچنین برای علاقه‌مندان به زبان عربی و لهجه‌های آن مفید باشد. پرسش‌های اصلی تحقیق عبارت‌اند از:

- ۱- چه تفاوت‌هایی بین لهجهٔ صنعاء و عربی فصیح در تلفظ ضمایر فعلی و افعال وجود دارد؟
- ۲- کدام فرایندهای آوایی در لهجهٔ صنعاء رخ می‌دهد که در عربی فصیح دیده نمی‌شود؟

¹ <http://www.worldometers.info/world-population/yemen-population/>

پیشینه تحقیق

از نظر زبان‌شناختی، تاکنون هیچ اثری درباره لهجه صنعاء به زبان فارسی منتشر نشده است. اما در مورد آن به زبان‌های دیگر مخصوصاً عربی مکتوبات مختصری در اینترنت به‌طور غیررسمی یافت می‌شود که بیشتر به طرز تلفظ حروف همخوان و بعضی کلمات پرداخته‌اند و از لهجه صنعانی به‌عنوان یکی از لهجه‌های زیبا و ملایم عربی نام برده‌اند و گفته می‌شود لهجه مردم صنعاء که شهر هنر و عشوه‌گریست، دارای لحن عاشقانه است.

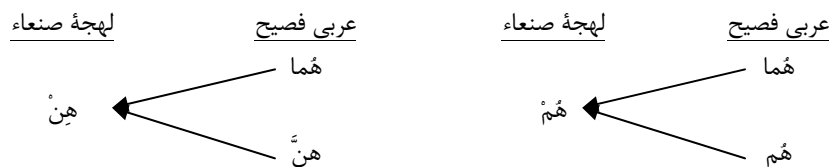
با توجه به اینکه هیچ‌یک از آثار دیده‌شده تحلیلی دقیق از لهجه صنعانی نداشته، نویسندگان بر آن شدند تا در این مقاله نتایج تحقیقات میدانی خود را که حاصل تحقیق، مصاحبه و مذاکره است به‌روش پژوهشی توصیفی - تحلیلی بیان کنند.

نویسنده اول مقاله از سال ۲۰۰۰ تا سال ۲۰۰۲ میلادی در دانشگاه صنعاء به‌عنوان استاد اعزامی زبان و ادبیات فارسی در دانشکده زبان‌ها گروه زبان عربی و ترجمه مشغول به فعالیت بوده است و در طی این مدت به جمع‌آوری داده‌های لازم می‌پردازد. جهت بررسی لهجه‌ها همیشه یکی از نکات بسیار مهم انتخاب سخنگوی مناسب است، این نکته در مورد لهجه صنعانی نیز مستثنا نبوده و خود از مراحل سخت این کار بود چرا که اگر سخنگو از افراد بی‌سواد انتخاب می‌شد، امکان داشت غلط‌های تلفظی آن شخص وارد مثال‌ها گردد و اگر از افراد تحصیل‌کرده انتخاب می‌شد، گرایش آن‌ها به زبان فصیح عربی بیشتر می‌نمود همان‌طور که آقای دکتر منصور اختیار به‌خوبی در مقاله شیوه بررسی گویش‌ها در انتخاب سخنگو می‌گوید «این شخص باید خود و بهتر است حتی پدر و مادرش، در ناحیه‌ای که مردم به این گویش تکلم می‌کنند، به دنیا آمده باشند و اکنون نیز در آنجا سکونت کنند. هر قدر «سخنگو» از زبان ملی و گویش‌های مجاور به‌دور و در امان باشد بهتر است... ولی این نکته را نیز نباید نادیده گرفت زبان‌شناسی که می‌خواهد با این سخنگو کار کند و زبان او را نمی‌داند؛ اگر سخنگو هم زبان این محقق را نداند کار تفاهم لنگ می‌شود و در نتیجه ممکن است مواد اولیه نادرست جمع‌آوری گردد.» (اختیار ۱۳۴۳، ۱۷۵) از این‌رو، سخنگوها از میان دانشجویان کارشناسی رشته زبان عربی و ترجمه که اهل صنعاء بودند و تا حدودی به زبان فارسی نیز آشنا بودند، انتخاب شدند تا نتایج دقیق‌تر باشد. البته به دست‌آوردن داده‌ها از این لهجه از آن‌رو که لهجه صنعانی خود همانند زبان معیار عربی در یمن نقش بازی می‌کند، کار را کمی ساده‌تر می‌کرد. کلمات از نظر آوایی تک‌تک به‌طور دقیق مورد بررسی قرار گرفته، به‌وسیله چندین سخنگو تلفظ شده و در آخر با دقت اعراب‌گذاری می‌شدند.

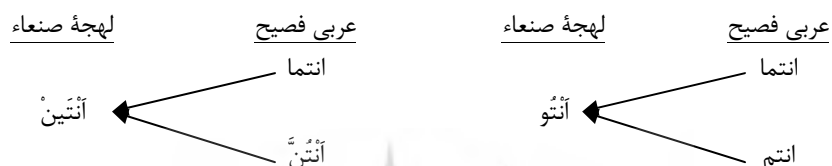
بحث و بررسی

در بررسی ضمائر فاعلی به تغییرات آوایی و دستوری جالبی برخورد کردیم که به تفضیل بیان می‌شوند. در لهجه صنعانی ضمائر فقط به‌صورت مفرد و جمع به‌کار می‌رود و عملاً تثنیه کاربردی ندارد.

مانند:

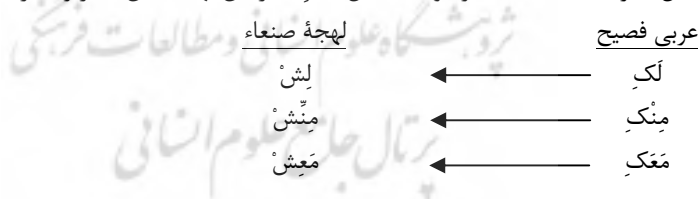
مثال‌های گفته‌شده مربوط به شخص سوم غائب مثنای مذکر و مؤنث است و حال بررسی شخص دوم مثنای مذکر و مؤنث:

همان‌طور که ملاحظه می‌شود نه تنها از ضمیر مثنای استفاده نمی‌شود؛ بلکه ضمیر با تغییرات آوایی تلفظ می‌شود. این تغییرات آوایی نه تنها برای ضمیر مثنای است که در مورد ضمائر مفرد و جمع نیز اعمال می‌شود:

قابل ذکر است بجای ضمیر مؤنث متصل «ک»، در این لهجه «ش» کاربرد دارد مانند:

مثلاً جمله ما اسْمُكَ؟ ما اسْمِشْ/أيشْ اسْمِشْ

کاربرد کلمه مَعَ با ضمائر

لهجه صنعاء	عربی فصیح
كانُ مَعَاهُمْ (ایشان داشتند)	كانَ مَعَهُمَا
كانُ مَعَهَا (او داشت)	كانَ مَعَهُمْ
كانُ مَعَاهِنُ (ایشان داشتند)	كانَ مَعَهَا
كانُ مَعَكَ (تو داشتی)	كانَ مَعَهُمَا
كانُ مَعَاكُمْ (شما داشتید)	كانَ مَعَهُنَّ
كانُ مَعِشُ (تو داشتی)	كانَ مَعَكَ
كانُ مَعَاكِنُ (شما داشتید)	كانَ مَعَكُمْ
كانُ مَعِي (من داشتم)	كانَ مَعَكَ
كانُ مَعَانَا (ما داشتیم)	كانَ مَعَكُمْ
	كانَ مَعَكُنَّ
	كانَ مَعِي
	كانَ مَعَنَا

صرف فعل ماضی

لهجه صنعاء	عربی فصیح
هَوُ جا	جاءَ
هَمُ جَوَا	جاءَ ا
هيه جِتْ	جاءُوا
هين جِينْ	جاءَتْ
أنته جيتْ	جاءَ تا
	جِئْنَ
	جِئْتْ

لهجه صنعاء	عربی فصیح
انتو جیتو	جئتما
انتی جیتی	جئتم
انتن جیتین	جئت
انا جیت	جئتما
احنا جینا	جئتن
	جئت
	جئنا

قابل ذکر است در موقع سؤال فقط لحن افعال، تنها از حالت اخباری به حالت استفهامی تغییر می‌کند مانند:

لهجه صنعاء	عربی فصیح
هُوْ جا؟	هل جاء؟

صرف فعل ماضی منفی

وقتی که فعل به صورت منفی به کار می‌رود در آخر آن حرف «ش» اضافه می‌شود.

هُوْ ما جاشْ	هُمْ ما جوشْ
هی ما جئشْ	هنْ ما جنشْ
أنتْ ما جیتشْ	انتو ما جیتوشْ/انتم ما جیتمشْ
أنتی ما جیتیشْ	انتنْ ما جیتنشْ
أنا ما جیتیشْ	إحنا ما جیناشْ

مثال:

لهجه صنعاء	عربی فصیح
أنتْ جیتْ هانا؟	هل جئتْ هُنا
ما شی، أنا ما جیتشْ	كَلَّا، ما جئتْ

صرف فعل مضارع (به معنای حال)

لهجه صنعاء	عربی فصیح
یرْخَلِه (می رود)	یرْخَل
یرِیْخُولْهَم	یرْخَلَانِ
	یرْخَلُون
تِرْخَلْهَا	تَرْحَلْ
یرِیْخِیْنَلْهِن	تَرْخَلَانِ
	یرْخَلْنَ
تِرْخَلْک	تَرْحَلْ
تِرِیْخُولْکَم	تَرْخَلَانِ
	تَرْخَلُونْ
تِرِیْخِیْلِش	تَرْخَلِیْن
تِرِیْخِیْنَلْکِنْ	تَرْخَلَانِ
	تَرْخَلْنَ
اِرْخَلِی	اَرْحَلْ
نِرْجَلِنَا	نَرْحَلْ

صرف فعل مضارع (به معنای آینده)

لهجه صنعاء	عربی فصیح
عِی سِیْرُو	یَسِیْرُ
عِی سِیْرُوا	یَسِیْرَانِ
	یَسِیْرُونْ
عَدَّ سِیْرُ	تَسِیْرُ
عَدَّ سِیْرُوا	تَسِیْرَانِ
	یَسِیْرَنْ

لهجۀ صنعاء	عربی فصیح
عَدَّ سِيرُ	تَسِيرُ ←
عَدَّ سِيرُوا	تَسِيرَانِ ←
	تَسِيرُونَ ←
عَدَّ سِيرِي	تَسِيرِينَ ←
عَدَّ سِيرِينَ	تَسِيرَانِ ←
	تَسِيرْنَ ←
عَدَّ سِيرُ	أَسِيرُ ←
عَنَسِيرُ	نَسِيرُ ←

همان‌طور که ملاحظه می‌کنید فعل مضارع با علامت عَدَّ/عَى (به‌جای س آینده نزدیک) به‌کار می‌رود و نیز آخر افعال را بدون علامت رفع و نون رفع به‌کار می‌برند.

صرف مضارع منفی

لهجۀ صنعاء	عربی فصیح
هُوَ مَا عَيَّجِشُ	مَا يَجِيءُ ←
هُمَّ مَا عَيَّجَوْشُ	مَا يَجِيئَانِ ←
	مَا يَجِيئُونَ ←
هِيَ مَا عَتَّجِشُ	مَا تَجِيءُ ←
هِنَّ مَا عَيَّجِنَشُ	مَا تَجِيئَانِ ←
	مَا يَجِيئْنَ ←
أَنْتَ مَا عَتَّجِشُ	مَا تَجِيءُ ←
أَنْتُمْ مَا عَتَّجَوْشُ	مَا تَجِيئَانِ ←
	مَا تَجِيئُونَ ←
أَنْتِي مَا عَتَّجِشُ	مَا تَجِيئِينَ ←

لهجه صنعاء	عربی فصیح
انتن ما عتجینش/ما عدجینش	ما تجیئان ما تجئن
انا ما عد جیش	ما اجی ء
احنا ما عنجیش/ ما عنجیش	ما نجی ء

قابل ذکر حرف «ما» را که برای نفی حال به کار می رود در این لهجه برای نفی حال و مستقبل به کار می برند و در آخر فعل هم «ش» اضافه می نمایند.

لهجه صنعاء	عربی فصیح
خلیه ^۱ یرحله/خلیه یروح	لیرحل لیرحلا
خلیهن یریحیلهن/خلیهن یروحیلهن	لیرحلوا لترحل
خلیهها ترحلهها/خلیهها تروح	لترحلا
خلیههم یریحولهم/خلیههم یروحولهم	لیرحلن
رحلک (برو)	ارحل ارحلا
ریحولکم/ارحولکم	ارحلوا
ریحیلش/روحیلش ^۲	ارحلی ارحلا
ریحیلکن	ارحلن
عد رحلی	لارحل
هیا نرحلنا/ عن نرحلنا ^۱	لنرحل

^۱ خَلَى يُخَلِّي تَخْلِيه. امر (خَلَى) به معنای دَع

^۲ رُوْحِيْلش: ۱- برو ۲- روح من برای تو (فدات بشوم من/اقرانیت بشوم من)

صرف فعل امر از ماده مشی

لهجۀ صنعاء	عربی فصیح
خلیه یمشی ←	لیمش
خلیهیم یمشوا ←	لیمشیا
خلیها تمشی ←	لیمشوا
خلیهن یمشین ←	لتمش
امشی (مذکر) ←	لتمشیا
امشوا ←	لیمشین
امشی (مؤنث) ←	امش
امشین ←	امشیا
عد امشی ←	امشوا
خلینا نمشی / هیبا نمشی ^۲ / عن نمشی ^۳ ←	امشی
	امشیا
	امشین
	لامش
	لنمش

قابل ذکر است فعل مضارع به جای فتحه، با کسره تلفظ می شود؛ یعنی به جای یمشی، گفته می شود: یمشی.

و نیز آخر فعل امر به صورت اشباع تلفظ می شود. به جای امش، گفته می شود: امشی.

^۱ در موقعی که به شخص دیگر خبر می دهند.

^۲ پاشیم، بریم.

^۳ در موقعی که به دیگری خبر می دهند.

صرف فعل نهی

لهجه صنعاء	عربی فصیح
لا یرحلش	لا یرحل
	لا یرحلا
لا یریحولهم	لا یرحلوا
لا ترحلهاش	لا ترحل
	لا ترحلا
لا یریحینلهن	لا یرحلن
لا ترحلکش ^۱	لا ترحل
	لا ترحلا
لا تریحولکم	لا ترحلوا
لا تریحلیش	لا ترحلی
	لا ترحلا
لا تریحینلکنش	لا ترحلن
ما عد رحلیش	لا ارحل
ما عن نرحلناش	لا نرحل

صرف فعل نهی از ماده مشی

لهجه صنعاء	عربی فصیح
لاتخلیه یمشی الایمشیش	لا یمش
	لا یمشیا
لاتخلیهم یمشوا الایمشوش	لا یمشوا
لاتخلیها تمشی الاتمشیش	لا تمش

^۱ لا ترحلکش: لا + ترحل + ک (ضمیر) + ش (حرف نفی در آخر فعل) به معنای نرو.

لهجهٔ صنعاء	عربی فصیح
لاتخلیهن یمشین/ایمشینش	لاتمشیا
لاتمشی/لاتمشیش	لایمشین
لاتمشوا	لاتمش
لاتمشی/لاتمشیش	لاتمشیا
لاتمشین/لاتمشینش	لاتمشوا
ما عد امشیش	لاتمشی
ما عن نمشیش	لاتمشیا
	لاتمشین
	لامش
	لانمش

مثال:

(مذکر) هم ماشیین الان	انهم ذاهبون (ایشان دارند می‌روند)
(مؤنث) هین ماشیات الان	
(مذکر) گُل [= قل] لهم لاتمشوا رجاء	قل لهم لا تذهبوا رجاء
(مؤنث) گُل [= قل] لهم لاتمشین رجاء	

در لهجهٔ صنعانیه به جای آوای ق، آوای گ تلفظ می‌شود.

صرف معادل فعل لیس

لهجه صنعاء	عربی فصیح
مِشْ هُو	لیس
مِشْ هم	لیسا
	لیسوا
مِشْ هیه/مشی هیه	لیست
مِشْ هن/مشین	لیستا
	لسن
مِشْ هو انت	لست
مِشْ هو انتوا	لستما
	لستم
مِشْ هو انتی	لست
مِشْ هو انتین/مشین	لستما
	لستن
مِشْ انا	لست
مِشْ احنا	لسنا

نتیجه‌گیری

زبان عربی دارای لهجه‌های مختلف است که قابل بررسی و مقایسه با زبان عربی معیار یعنی زبان فصیح قریش است، زبانی که قرآن کریم به آن زبان نازل شده است. یکی از این لهجه‌ها، زبان عربی در شهر صنعاء پایتخت یمن است. در این تحقیق دریافتیم صرف و نحو این لهجه تفاوت چشمگیری با زبان معیار دارد. از جهت علم نحو، قواعد عربی فصیح رعایت نمی‌شود و اکثراً کلمات با حرکت فتحه و سکون بیان می‌شوند. صرف افعال به لهجه صنعانیه دارای قواعد خاصی است. در این پژوهش به تفاوت کاربرد ضمائر و دستگاه‌های فعلی از جمله افعال ماضی، مضارع به شکل مثبت و منفی، امر، نهی، افعال کان و لیس در آن پرداخته شده است. در نتیجه، با یادگیری لغات محلی و قواعد صرف و نحو آن لهجه است که درک مطلب بهتر و باب گفتگو با اهالی شهر صنعاء پایتخت یمن فراهم می‌شود.

ارجاعات به منابع غیر انگلیسی

- محمدبیگی، شاهرخ (۱۳۷۸). دو سال تحقیقات میدانی در مورد لهجه صنعانیه. صنعاء، یمن.
 محمدبیگی، شاهرخ و عبیدصالح عبید، یحیی (۱۳۷۹). بررسی لغات یمنی. صنعاء، یمن.
 اختیار، منصور. (۱۳۴۳). شیوه بررسی گویش‌ها. مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران. سال دوازدهم دی‌ماه (شماره ۲)، صص ۱۷۰ تا ۲۱۵.
 صنعانی، محمدبن یحیی بن عبدالله بن احمد، الیمانی (۱۹۸۴). *الأنباء عن دولة بلقيس و سبأ، صنعاء*: منشورات دار الیمینیة للنشر والتوزیع. (به زبان عربی)
 الجرو، سعید، اسمهان (۲۰۰۳). *دراسات فی التاريخ الحضاری للیمن القديم، عدن*: دار الكتاب الحدیث. (به زبان عربی)

References

- Mohammad Beigi, Sh. (2000). *Two Years Field Research on Sana'aniye Accent*. Sana'a, Yemen.
 Mohammad Beigi, Sh. and Yahya Obeid Saleh Obeid. (2001). *Review on Yemeni Lexicon*. Sana'a, Yemen.
 Ekhtiar, M. (1964). *Five years of field research on the dialects of Sana'a*. *Tehran University Journal of the Faculty of Literature and Humanities*. 12: 2, pp. 170–215. [in Persian]
 al-Sana'ani, Mohammad ibn Yahya ibn Abdullah ibn Ahmad, al-Yamani. (1984). *al-anbā' o an dawlata Belqissa wa sabā'*. manforāt dar al-Yamaniye lel-nafr va al-tawzi' (Yemeni House for publication and distribution of publications.) Sana'a, Yemen [in Arabic]
 al-Jaru, Saeed, E. (2003). *derāsāt fi al-tarix al-hozzariy lel-Yaman al-qadim*. dar al-kitāb al-hadith, Adan, Yemen. [in Arabic]

HOW TO CITE THIS ARTICLE

Mohammad Beigi, Sh., Mohammad Beygi, M. (2016) A Comparison of Sana'ani Accent to Eloquent Arabic. *Language Art*, 1(1): 5- 19, Shiraz, Iran. [in Persian]

DOI: 10.22046/LA.2016.01

URL: <http://www.languageart.ir/index.php/LA/article/view/8>

ORIGINAL RESEARCH PAPER

A Comparison of Sana'ani Accent to Eloquent Arabic

Shahrokh Mohammad Beigi *

Associate Professor of Persian Language and Literature Department,
Shiraz University, Iran.

Mahdi Mohammad Beygi **

Ph.D. Comparative Linguistics, Tajik National University.

(Received: 5 May 2016; Accepted: 3 July 2016)

The purpose of this paper is to identify some phonetic characteristics of Sana'ani accent and to compare them with the Standard Arabic language. Sana'a dialect or accent Sana'aniye is the accent of Sana'a people, the capital city of Yemen. Perhaps by the influence of the accent of capital city on the other accents, this accent is known as Yamani accent, too. Data were collected through the methods of informal interviews by students of Sana'a university and other native people of Sana'a as Yemen's spokespersons, and direct observation, collective discussions, analyses of personal documents produced within the group, self-analysis and other methods of field research. And in this article, authors' focus is on the phonetic changes in pronouns and verbs in this accent.

Keywords: Arabic Language, Accent of Sana'a, Sana'ani, Morphology, Syntax.

* E-mail: sh_beygi@yahoo.com

** E-mail: mahdimb@yahoo.com